

ACCESUL LA FINANȚARE AL ÎNTREPRINDERILOR DIN ECONOMIA SOCIALĂ DIN ROMÂNIA

THE ACCESS TO FINANCING OF SOCIAL ECONOMY ENTERPRISES FROM ROMANIA

*expert economie socială & președinte
RISE România*

**ANCUȚA
VAMEȘU**

*Expert in social economy & President
of RISE Romania*

REZUMAT. Fundația „Alături de Voi” România a realizat în 2021 prima cercetare privind **necesarul și oferta de finanțare a întreprinderilor de economie socială din România**. Raportul, dat publicității în limba română și în limba engleză, analizează date statistice oficiale, rezultatele unui sondaj în rândul întreprinderilor de economie socială și un sondaj în rândul instituțiilor financiar bancare și non-bancare din România, privind oferta acestora pentru acest sector. Raportul analizează în premieră sursele de finanțare utilizate pentru înființarea și/sau dezvoltarea activității întreprinderii, identifică sursele de finanțare vizate de întreprinderi în viitor, nevoile de credite de investiții, de capital rulant, capacitatea de garantare și nevoile de asistență / consultanță financiară pentru elaborarea documentației de creditare/ finanțare.

Cuvinte cheie: economie socială, barometru, surse de finanțare

SUMMARY. The “Alături de Voi” Romania Foundation conducted in 2021 the first research on the **needs (demand) and the financing offer for social economy enterprises in Romania**. The report, released in Romanian and English, analyzes official statistical data, the results of a survey among social economy enterprises and a survey among financial banking and non-banking institutions in Romania on their offer for this sector. The report analyzes for the first time the financing sources used for the establishment and/or development of the enterprise, identifies the sources of financing envisaged by the enterprises in the future, the needs for investment loans, rolling stock, the guarantee capacity and the needs for financial assistance/ advice for the elaboration of the credit / financing documentation.

Key words: social economy, barometer, sources of financing

O proporție semnificativă din economia României este destinată să obțină profituri pentru alte persoane decât investitorii sau proprietarii. Cunoscută sub numele de „economie socială”, aceasta include cooperative, societăți mutuale, asociații non-profit, fundații și întreprinderi sociale. Economia socială

A significant percentage of Europe’s economy is meant for obtaining profit for other persons than the investors or the owners. Known as the “social economy”, it includes co-operatives, mutual societies, not-for-profit associations, foundations and social enterprises. The social economy operates a large number of commercial activities, offers a wide range

operează un număr foarte mare de activități comerciale, oferă o gamă largă de produse și servicii pe piața unică europeană și generează milioane de locuri de muncă. Întreprinderile sociale sunt, de asemenea, motorul inovării sociale.

Potențialul de creștere și de diseminare a modelului întreprinderilor sociale continuă să fie însă subexploatat în România, acestea confruntându-se cu diverse obstacole. Pe lângă faptul că se confruntă cu aceleași provocări ca și orice IMM, întreprinderile sociale întâmpină dificultăți care le sunt proprii, mai ales în ce privește accesul la finanțare.

Nevoile și circumstanțele financiare diferă de la un tip de întreprindere la altul, în funcție de nivelul de dezvoltare al întreprinderii (sprijin conceptual - start-up, dezvoltarea de proiecte pilot sau prototipuri, dezvoltare la scară largă - scalarea).

Întreprinderile respondente la *Barometrul Accesului la Finanțare pentru Întreprinderi Sociale (2021)* (la sondaj au răspuns 195 de reprezentanți de întreprinderi din sectorul economiei sociale din principalele tipuri de întreprinderi vizate din toate formele juridice și din toate zonele țării) folosesc în general mai multe surse de finanțare, diversitatea acestora fiind destul de mare. Singurele întreprinderi care au menționat surse de finanțare unice sunt cele care au apelat la Grant - Fonduri europene - POSDRU/POCU, 14 întreprinderi fiind în această situație. Alte 7 întreprinderi au combinat finanțarea POSDRU - POCU cu sursele proprii.

of products and services in the European single market and generates millions of jobs. Social enterprises are also the engine of social innovation.

The potential for growth and dissemination of the social enterprise model continues to be under-exploited in Romania, as they face various difficulties, especially in terms of access to finance.

Financial needs and circumstances differ from one type of business to another. In many European countries, social enterprises working for the social and professional integration of people with disabilities or from other groups at risk (WISE) benefit of public funding, but are also active on the free market for goods and services, and often use a combination of funding sources.

Financial needs also vary depending on the level of development of the enterprise (conceptual support - start-up, development of pilot projects or prototypes, development at a large scale - scaling).

Enterprises contributing to the *Barometer of Access to Financing for Social Enterprises (2021)* (the survey was answered by 195 representatives of social economy enterprises from the main types of enterprises concerned in all legal forms and in all areas of the country) generally benefit of a diversity of sources of funding. The only companies that mentioned single sources of funding are those that used European Funds - POSDRU / POCU, 14 companies being in this situation. Another 7 companies combined POSDRU - POCU financing with their own sources.

**Surse de finanțare utilizate pentru înființarea și/sau dezvoltarea
activității întreprinderii în ultimii 3 ani
(% din întreprinderile respondente)**

**Sources of financing used for establishing and / or for developing the activity
of the enterprise within the past 3 years
(% of the enterprises)**

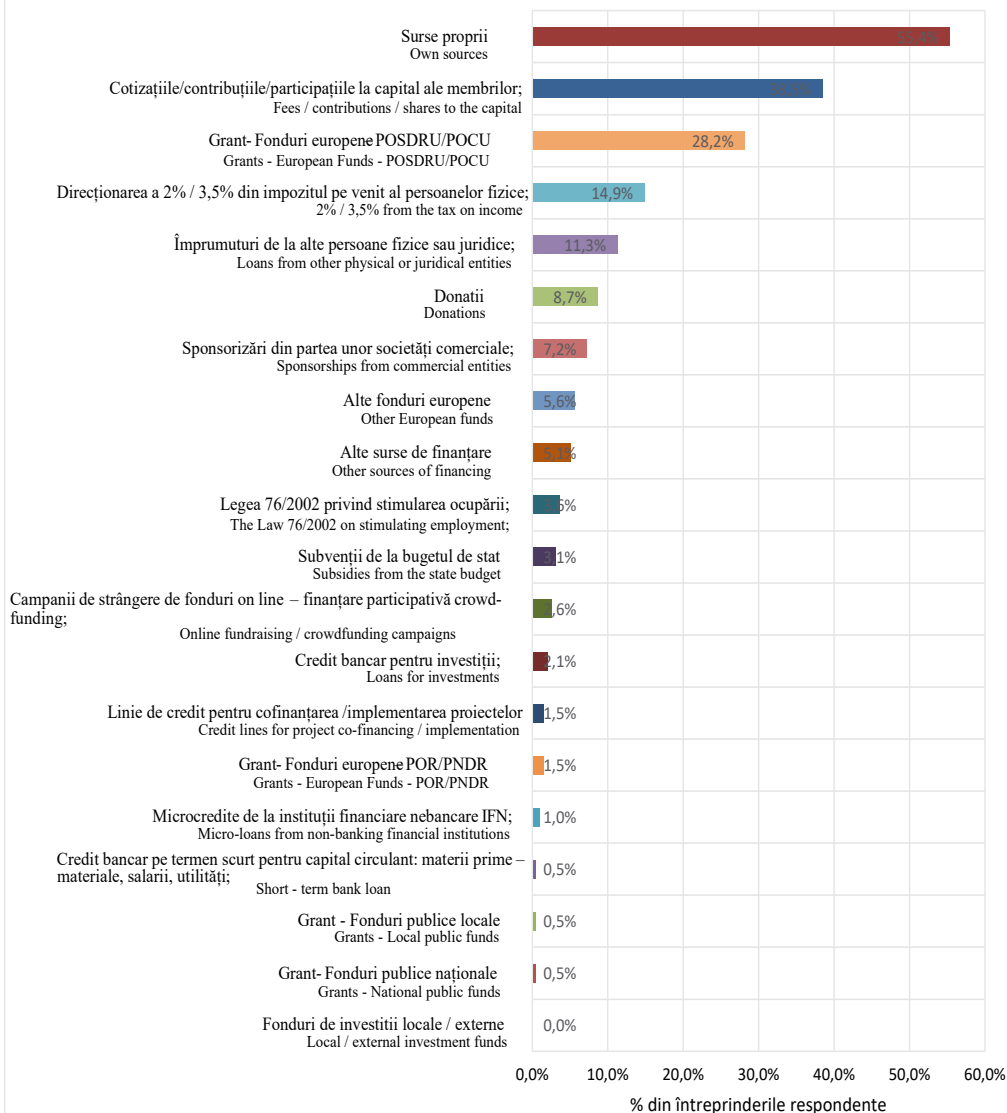

Figura 1: Surse de finanțare utilizate pentru înființarea și/sau dezvoltarea activității întreprinderii în ultimii 3ani (% din întreprinderile respondente)

Figure 1: Sources of financing used for the establishment and / or the growth of the activities developed by the enterprise within the past 3 years (% of enterprises contributing to the barometer)

Cât privește accesul la fondurile publice, acesta este încă, deseori, obstrucționat de criterii de eligibilitate care privesc forma juridică, dispoziție prea rigide sau prea birocratice. Constrângeri similare le pot bara accesul pentru accesarea fondurilor structurale destinate întreprinderilor prin criteriile de eligibilitate – privind solicitanții eligibili, acestea fiind, de exemplu, limitate la forma juridică de societate comercială și cooperativă, excluzând formele juridice fără scop patrimonial.

Întreprinderile sociale din România, care sunt în general mici și ancorate, a priori, doar în comunitățile locale, sunt afectate și de constrângeri care le restrâng accesul, de exemplu, la finanțare privată sau bancară, de care au nevoie în funcție de nivelul lor dezvoltare (start-up, dezvoltarea de proiecte - pilot sau prototipuri, scalare și creștere). Constrângerile legate de redistribuirea profiturilor sau de ocuparea lucrătorilor vulnerabili dau, deseori, investitorilor potențiali sentimentul că acestea constituie întreprinderi mai riscante și mai puțin rentabile decât altele.

Întrebat despre sursele de finanțare pe care intenționează să le acceseze în viitor întreprinderile participante la Barometru au avut opțiuni diferite.

As far as the **access to public funds** is concerned, it is often still obstructed by eligibility criteria regarding legal form, by overly rigid or bureaucratic financing mechanisms. Similar constraints may prevent them from accessing structural funds for businesses through the eligibility criteria for eligible applicants, being limited to the legal form of a commercial and cooperative society, excluding non-equity legal forms.

Social enterprises in Romania which are generally small and *a priori* anchored in local communities are also affected by constraints that restrict their access, for example, **to private or bank financing**, which they need depending on their level of development (start - up, development of pilot projects or prototypes, scaling and growth). Constraints related to profit redistribution, or the employment of vulnerable workers often give potential investors the impression that they are more risky and less profitable than other businesses.

When asked about the sources of financing they plan to access in the future, social enterprises contributing to the Barometer have had different opinions.

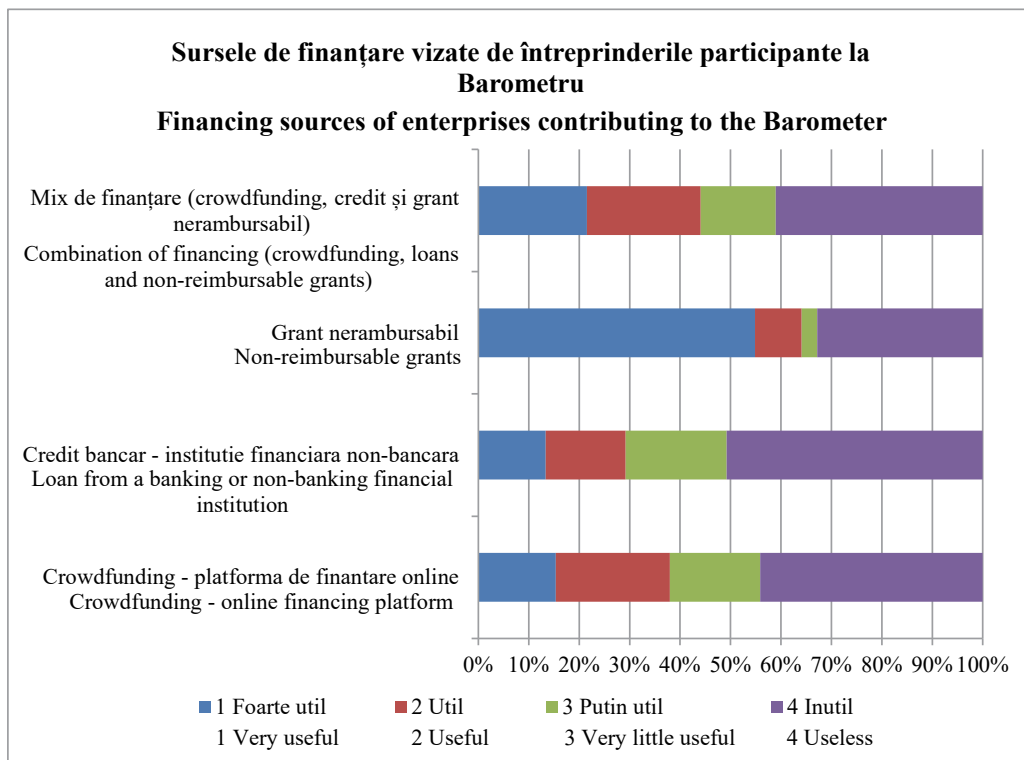

Figura 2: Sursele de finanțare vizate de întreprinderile participante la Barometru

Figure 2: Financing sources of enterprises contributing to the Barometer

O mare parte, 50%, vizează în continuare să atragă granturi, dar o mare parte, 32,8%, consideră granturile inutile și vizează alte surse de finanțare. Îmbucurător este că un număr mare de întreprinderi, 44,1%, vizează un mix de surse de finanțare care include atât finanțarea participativă, cât și creditele și granturile nerambursabile, aceasta fiind următoarea clasă de întreprinderi hotărâte să își diversifice sursele de finanțare.

Cele mai multe întreprinderi – 16,9% dintre respondenții Barometrului – au un necesar de finanțare cuprins între 50 și 100.000 Euro, iar 26.7% de peste 100.000 Euro.

An important percentage - 50%, aim at continuing to attract grants, but at the same time a considerable percentage of 32,8% believe the grants are useless and aim at other financing sources. We are happy to see that a high number of enterprises - 44,1%, aim at a combination of financing sources, including both participatory financing and also loans and non-reimbursable grants, this being the next category of enterprises determined to diversify their financing sources.

Most enterprises – 16,9% of the contributors to the Barometer (as can be seen in Figure 12)), have financing needs between 50.000 and 100.000 Euro, while 26.7% need fi-

Aproape una din patru (43) întreprinderi respondente la Barometru ar avea nevoie de un credit pentru investiții și una din 10 pentru capitalul rulănt – vezi fig. 3.

nancing of over 100.000 Euro.

Almost one in four (43) enterprises contributing to the Barometer would require an investment loan and one in 10 for a loan for current needs – see figure 3.

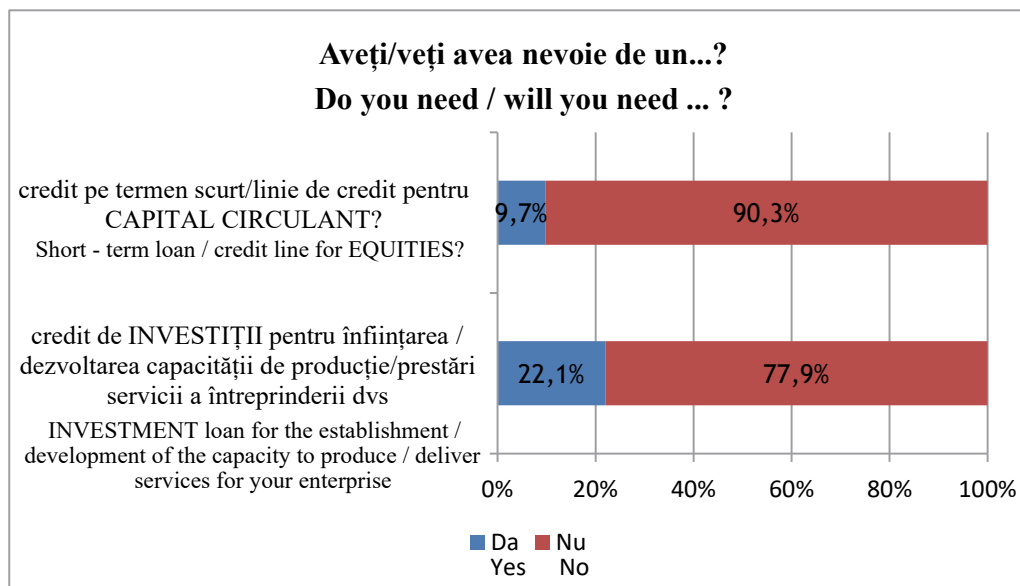

Figura 3: Necesarul de finanțare al întreprinderilor participante la Barometru

Figure 3: Financing needs of enterprises contributing to the Barometer

Aproape una din patru întreprinderi participante la Barometru ar avea capacitate de garantare – vezi fig. 4, puțin peste numărul celor care ar solicita unul. Dintre întreprinderile care ar avea nevoie, 23 (53%) ar avea cu ce să garanteze. Pe de altă parte, dacă excludem întreprinderile care au răspuns că nu intenționează să ia un credit, din întreprinderile care ar avea acest lucru în vedere, 63% ar avea cu ce garanta.

Almost one in four enterprises contributing to the Barometer would have warranting capacity – see figure 4, a little above the number of enterprises demanding warranties. Of the enterprises requiring a loan, only 23 (53%) would have something to warrant it with. On the other hand, if we leave out the enterprises stating they do not intend to take on a loan, of the enterprises considering to do, 63% would be capable to warrant it.

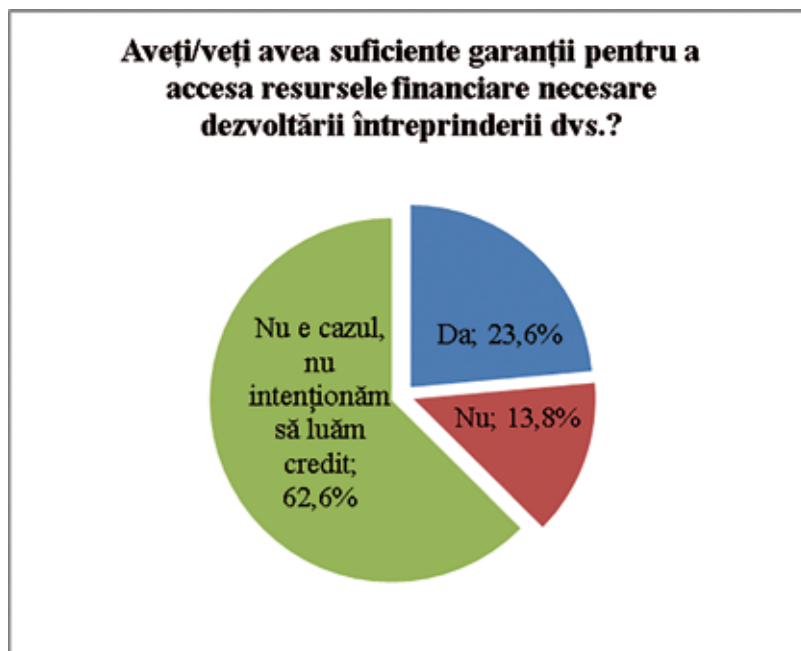

Figura 4: Capacitatea de garantare a întreprinderilor participante la Barometru

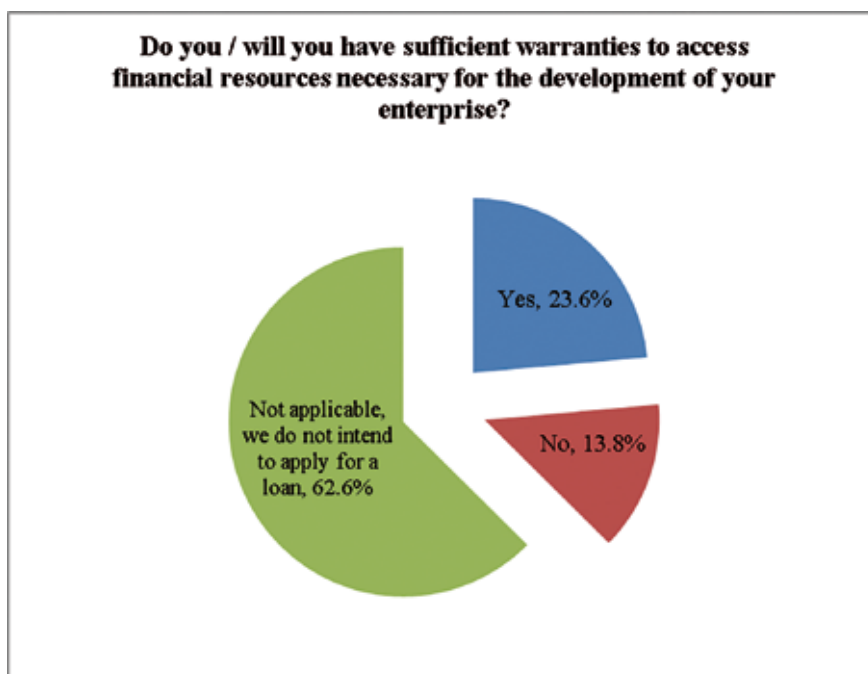

Figure 4: Warranting capacities of enterprises contributing to the Barometer

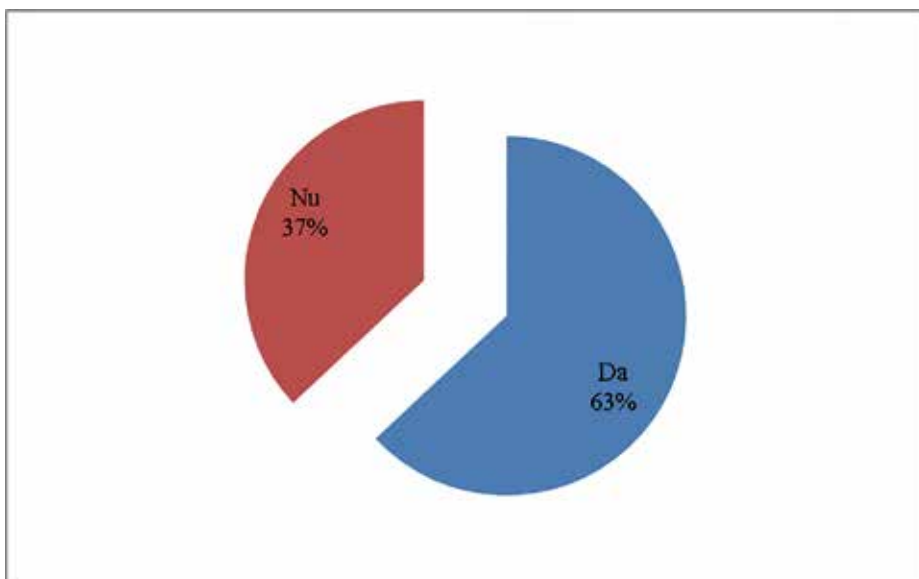

Figura 5: Ponderea întreprinderilor care ar avea garanții în eventualitatea accesării unui credit

Figure 5: The percentage of enterprises who could have warranties in the event of accessing a loan

Ecosistemul finanțării economiei sociale din România a fost evaluat folosind Metologia OECD Better Entrepreneurship Policy Tool de evaluare a accesului la finanțare a economiei sociale.

Punctajul obținut cu privire la măsurarea accesului la finanțare a întreprinderilor sociale în România, folosind matricea OECD, este de 2,9 puncte din maxim 10 puncte, ceea ce se traduce în acces slab la finanțare, respectiv:

- Necesitatea sprijinirii creării și dezvoltării intermediarilor care pot contribui la consolidarea capacității și a disponibilității finanțării pentru întreprinderile sociale.
- Necesitatea încurajării participării furnizorilor principali de finanțare și a investitorilor sociali

We evaluated the eco-system for financing Romanian social enterprises using the Better Entrepreneurship Policy Tool for assessing the access to financing of social economy.

The score obtained regarding the measurement of access to finance for social enterprises in Romania using the OECD matrix is 2.9 out of a maximum of 10 points, which translates into poor access to finance, meaning:

- The need to support the creation and development of intermediaries that can help strengthen the capacity and availability of funding for social enterprises.
- The need to encourage the participation of major funding providers and social investors in the

la finanțarea întreprinderilor sociale, oferind stimulente și atenuând barierele de reglementare în calea investițiilor și

- Folosirea finanțării publice limitat prin utilizarea acesteia pentru a dezvolta mecanisme hibride care să combine investițiile publice și private.

financing of social enterprises, providing incentives and mitigating regulatory barriers to investment, and

- The limited use of public funding through its use to develop hybrid mechanisms that combine public and private investment.

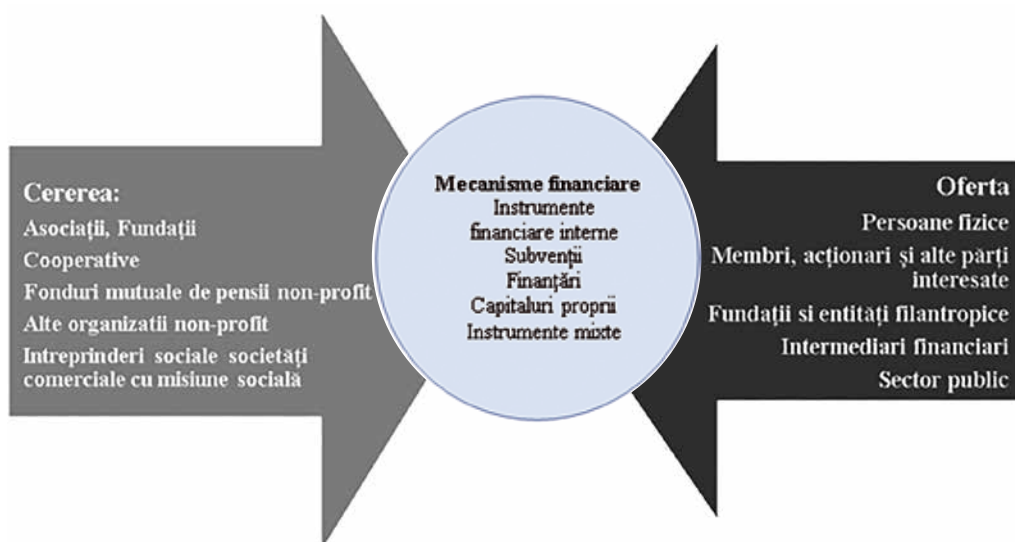

Figura 6: Ecosistemul finanțării economiei sociale

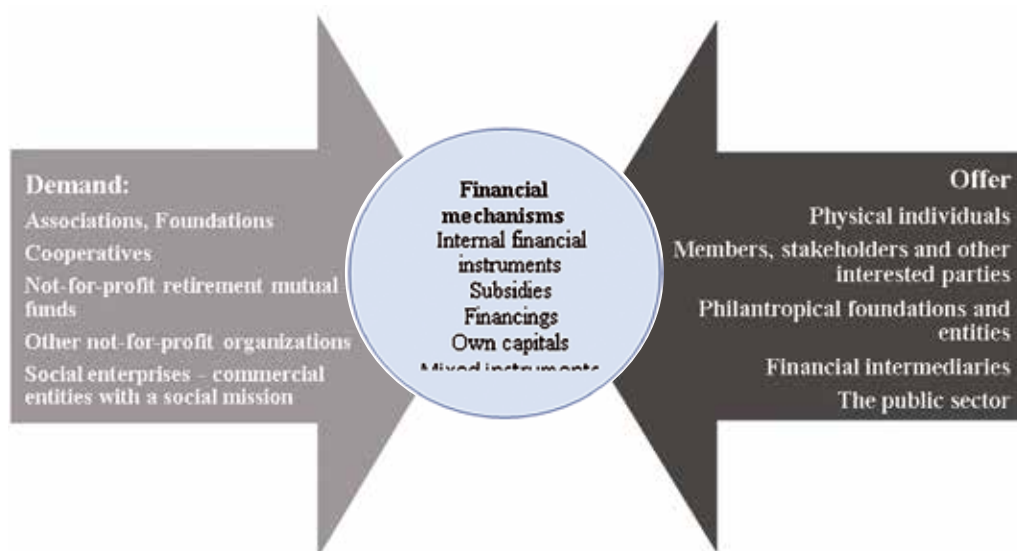

Figure 6: The eco-system for financing social economy

Concluzie

În România, întreprinderile sociale au dificultăți în asigurarea finanțării activității. Ecosistemul finanțării economiei sociale din România are încă multe elemente lipsă ce așteaptă să apară pe piața economiei sociale.

Conclusion

In Romania, social enterprises have difficulties in ensuring the financing for their activities. The eco-system for financing the social economy in Romania still has many missing elements which are waiting to appear in the field.

Bibliografie

1. *Barometrul Accesului la Finanțare pentru Întreprinderi Sociale* coord. A. Vamesu, autori Raluca Stefania Andreica, Bogdan Merfea, Marian Tetici, Ancuța Vameșu Fundatia Alături de Voi Romania 2021 <https://alaturidevoi.ro/wp-content/uploads/2022/01/Barometrul-accesului-la-finantare-pt-IS.pdf>
2. *The better entrepreneurship policy tool social entrepreneurship self-assessment statements – OECD & European Commission* - www.betterentrepreneurship.eu

Bibliography

1. *The Barometer of Access to Financing for Social Enterprises*, coordinator A. Vamesu, authors Raluca Stefania Andreica, Bogdan Merfea, Marian Tetici, Ancuța Vameșu, the "Alături de Voi" Romania Foundation <https://alaturidevoi.ro/wp-content/uploads/2022/01/Barometrul-accesului-la-finantare-pt-IS.pdf>
2. *The better entrepreneurship policy tool social entrepreneurship self-assessment statements – OECD & European Commission* - www.betterentrepreneurship.eu